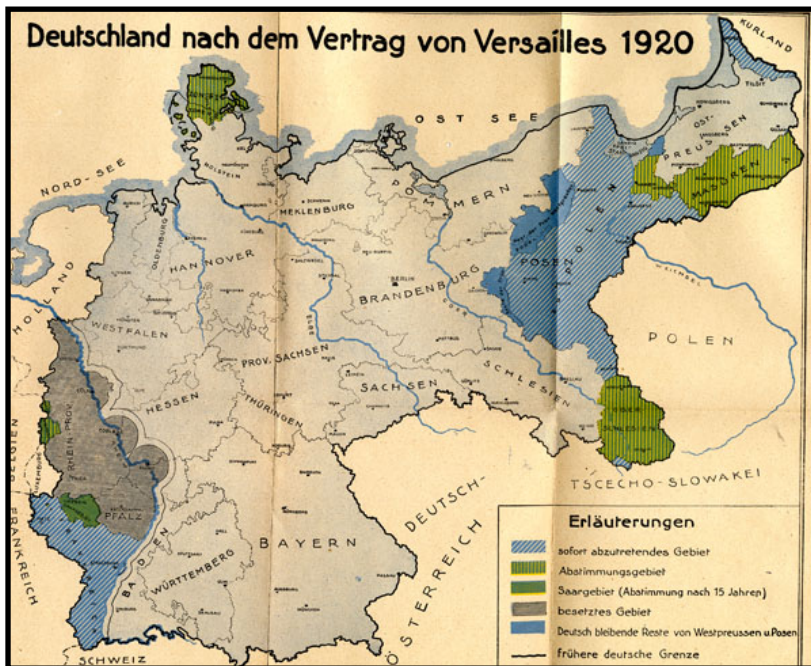

De bezetting van het Rijnland 1936 kwam door een voor Duits-vijandig Frans-Russisch verdrag 2-5-1935, het Pakt van Locarno (Rijn-pakt 1925) ten spijt.

1. Gedemilitariseerd Rijnland
2. Pakt van Locarno (ook Rijnpakt 1925)
3. Frankrijk - Sovjet Verdrag 1935
4. Bezetting van het Rijnland maart 1936

1. Gedemilitariseerd Rijnland

In de 20-er jaren had Duitsland, door het Verdrag van Versailles, niet alleen geweldig moeten inboeten aan aantal mensen, land en industriepotentieel. Het had met de "vrede" van Versailles" vooral zelf geen vrede gevonden. Het Verdrag van Versailles had Duitsland o.a. opgelegd dat het Rijnland met het paleis van de Duitse keizer links van de Rijn en een 50 km diepe zone rechts van deze rivier vanaf de Zwitserse grens tot aan de Nederlandse grens vrij te houden van eigen

troepen en steunpunten. Daarmee stond alvast één deur open voor toekomstige vredesbreuken.

2. Pakt van Locarno (ook Rijnpakt 1925)

In 1912 en 1923 gebruikten Frankrijk en België deze onbeschermdde grens om Duitsland voor niet voldane herstelbetalingen te "bestrafen" en eerst Düsseldorf en Duisburg en daarna het gehele Roergebied met 5 legerdivisies te bezetten. Toch bevestigde de Duitse rijksregering in 1925 in het Pakt van Locarno nog een keer deze demilitarisering van deze Duitse grensregio in de richting

van Frankrijk in ruil voor het lidmaatschap van de Volkenbond en de terugtocht van de Franse bezettingstroepen uit de “kolen-zone”. Gelijktijdig garandeerden Frankrijk, Duitsland en België elkaar en wederzijds de ligging van elkanders grenzen te respecteren, en ze kwamen overeen om in de toekomst “in geen geval met een aanval of met een inval tegen elkaar op te treden”.

2. Frankrijk - Sovjet Verdrag 1935

Het einde van het Locarno - pakt begon met een Frans - Russisch verdrag. In 1935 vervingen Frankrijk en de Sovjet-Unie een aflopend Niet-aanvalsverdrag van 1932 door een nieuw Bijstandspakt te sluiten. In een aanvullend protocol zegden Parijs en Moskou hun wapenhulp ook aan elkaar toe in het geval dat één van de beide landen door een derde land wordt aangevallen. En... dat is het bijzondere... ook ondanks dat Volkenbond een dergelijke wapenhulp-verdragen ontraadde. Daarbij behielden zowel Parijs als Moskou zich het recht voor, om in een strijd met een derde land, naar eigen inzichten te bepalen wie de agressor zou zijn. Omdat de inmiddels goed bewapende Sovjetunie niet door de kleine Baltische staten bedreigd werd en evenmin door het ver

achterblijvende Polen, had het pakt alleen zin bij een oorlog tegen Duitsland. Frankrijk had zich immers in het Locarno-pakt verplicht geen militaire operaties tegen Duitsland meer te voeren tenzij uit zelfverdediging of op grond van vroegere verplichtingen die Frankrijk tegenover Polen en de Tsjechen was aangegaan. Een Franse belofte aan de Sovjetunie om in geval van een Sovjet - Duitse oorlog de Sovjetunie gewapenderhand bij te staan maakte toen ook inbreuk op het Pakt van Locarno. En juist in Locarno - en dat is hier van belang - werd van Duitse kant de demilitarisering van het Rijnland toegezegd, die toen door Hitler als tegenzet werd teruggedraaid.

Aan het sluiten van het Frans-Russische verdrag op 2 mei 1935 ging een maand durende diplomatieke ruzie tussen Parijs en Berlijn vooraf, waaraan ook de zgn Garantiemachten van het Locarno-pakt aan deelnamen. In april 1935 waarschuwde de Britse minister van buitenlandse zaken de Franse regering:

“dat Engeland verontrust geworden is wanneer Frankrijk een verdrag ondertekent die het eventueel in een oorlog met Duitsland kan betrekken, en dat onder de voorwaarden die met § 2 van het Locarno-pakt onverenigbaar zijn”.

Op 25 mei 1935 verstuurde de Duitse regering naar de Franse regering een memorandum waarin zij gewag maakte van het feit dat het nieuwe Russisch-Franse verdrag in strijd was met artikel 16 van het Volkenbondstatuut, en naar Duitse opvatting ook met het Locarno-Pakt. Op 27 februari 1936 werd het Sovjet-Franse bijstandspakt door het Franse Parlement geratificeerd.

Voor Hitler was het Russisch-Franse verdrag een tegenslag in de inspanningen om Duitsland voor gevaar van buitenaf te beschermen. Zijn succes van 1934 - het niet-aanvalspakt met Polen had de ring, die Frankrijks om Duitsland had aangebracht, opengebroken. Nu sloot Parijs deze opening met een nieuwe wapenbroeder. Daarmee werd het van Duitse kant op 3 punten duidelijk, nl 1) Dat men in Parijs de Duitse garanties van Locarno niet serieus nam, 2) dat men in Parijs doorgaans nog een nieuwe oorlog voor ogen had, en 3) dat de alliantie van potentiële tegenstanders aan Frankrijks zijde zeker met 1 miljoen soldaten was versterkt. Voor Duitsland was dit een herhaling van het Frans-Russische samenspel van 1914, waaraan het slechte herinneringen had overgehouden en eveneens een slecht perspectief herbergde. Bij een nuchtere kijk op de zaak kan men zien dat Frankrijk haar systeem van bondgenootschappen opnieuw ten laste van Duitsland opbouwde en dat de Duitse grens met Frankrijk onbeschermd open lag. De dreigende houding van Frankrijk gedurende de strijd om Opper-Silezië van 1921 en vervolgens daadwerkelijk samen met de Belgen de daad bij het woord voegde om om op 8 maart 1921 evenals op 11 januari 1923 via het Rijnland binnen te marcheren, was men in Duitsland nog zeker niet vergeten.

De Franse contractbreuk van het Locarno-pakt door het afsluiten van het bijstand-verdrag met de Sovjetunie was voor Hitler een aanleiding zich ook niet meer aan het pakt te houden en het één met het ander te onderbouwen. Hitler nam het politieke besluit door het Rijnland met Duitse troepen weer te laten bezetten.

Begin maart 1936 maakte dictator Hitler zijn besluit bekend wat overigens door de top van het ministerie van Buitenlandse zaken en de Wehrmacht ten stelligste werd afgeraden.

4. Bezetting van het Rijnland maart 1936

Op 7 maart 1936 liet Hitler 19 Wehrmacht-bataljons het gedemilitariseerde Rijnland binnen marcheren. Om deze politieke provocatie niet de betekenis van een militaire dreiging te geven, staken slechts 3 van deze 19 bataljons naar het westen de Rijn over en rukten op naar Saarbrücken, Trier en Aken. Hitler pleegde hiermee contractbreuk t.a.v. het Verdrag van Versailles en het verdrag van Locarno. Maar hij verschaftte zich ook de voorwaarden voor die nodig zijn om het Duitse rijk te kunnen verdedigen in de richting van het westen.

Hitler begeleidde deze stap met een nieuw aanbod aan Frankrijk. Hij bood aan om aan beide zijden van de Frans / Duitse grens een gedemilitariseerde zone in te richten zodanig dat beide staten een van te voren overeengekomen maximum aan troepen toe te laten in deze zone, en tevens een niet-aanvalspakt voor de duur van 25 jaar af te sluiten. Frankrijk weest deze voorstellen af en liet troepen uit Zuid - Frankrijk richting Frans / Duitse grens verplaatsen.

Op 14 maart 1936 kwam de Raad van de Volkenbond bijeen om over de Duitse breuk van het Verdrag van Versailles te beraadslagen. Frankrijk eiste dat Duitsland veroordeeld moest worden wegens contractbreuk. Maar de Britse vertegenwoordiger verklaarde :

“ Het is duidelijk dat de opmars van de Duitse troepen in het Rijnland een overtreding van het Verdrag van Versailles inhoudt. Maar dan nog is deze actie geen bedreiging van de vrede en vereist het dus geen onmiddellijke tegenmaatregelen. Ongetwijfeld verzwakt de herbezetting van het Rijnland door Duitsland de macht van Frankrijk, maar verzwakt op generlei wijze haar veiligheid. “

In de literatuur verscheen deze gebeurtenis meestal als “ het her-militariseren van het Rijnland. Deze term verbergt dat het hier feitelijk ging om de verdediging van Duitsland tegen een aanval van Frankrijk + België. In elk geval zijn in 1921 en in 1923 Franse en Belgische troepen door deze open westgrens naar het Roergebied en naar Frankfurt am Main gemarcheerd.

Site Vorkriegsgeschichte.de
Auteur Gerd Schultze Rhonhof
Vertaling Willem Zweers
Naar het boek

ISBN: 9783957681706
650 blz
In NL € 44,36